



Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Mevrouw E. Boekholt-O'Sullivan
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 7 april 2026

betreft Jaarverslag over het jaar 2025 van de Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKB)

ons kenmerk 180495

Geachte mevrouw Boekholt-O'Sullivan,

De vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat / Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft met belangstelling kennisgenomen van het Jaarverslag over het jaar 2025 van de Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKB) 'Van wet naar resultaat'.¹ Naar aanleiding hiervan wenssen de leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA** en het **CDA** de regering gezamenlijk een aantal vragen voor te leggen. De leden van de fractie van de **BBB** hebben eveneens een aantal vragen te stellen. De leden van de fractie van **FVD** sluiten zich graag bij alle gestelde vragen aan. Het lid van de **fractie-Beukering** en het lid van de **fractie-Walenkamp** sluiten zich ook bij de gestelde vragen aan.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en het CDA gezamenlijk

De leden van de fracties van **GroenLinks** en het **CDA** hebben met belangstelling, maar ook met enige verbazing, kennisgenomen van het jaarverslag over het jaar 2025 van de TloKB. Genoemde leden verwijzen naar de volgende passage van de aanbiedingsbrief:

*"Kwaliteitsborger verbetert bouwkwiteit. De TloKB ziet dat het KB-stelsel werkt en resultaat oplevert. De kwaliteitsborger levert een substantiële bijdrage aan de bouwkwiteit van de bouwproductie in 2025."*²

Een paar zinnen later lezen genoemde leden de volgende passage:

"Deze eerste waarneming laat geen ontwikkeling zien en biedt dus nog onvoldoende basis voor een concluderende evaluatie (...)" en *"(...) wel duidelijk dat er nog aan bouwkwiteit is te winnen (...)"*.³

¹ Kenmerk: 2026-0000083467. Raadpleegbaar via: [brief TloKB](#).

² Idem.

³ Idem.



datum 7 april 2026

ons kenmerk 180495

blad 2

Deze leden vragen de regering hoe dit met elkaar is te rijmen en wat dit over de uitvoerbaarheid zegt. Immers er is geen nulmeting gedaan vóór invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en er zijn slechts zeer weinig proefprojecten vooraf gedaan. Dit ondanks herhaalde toezeggingen daartoe van vorige kabinetten en verzoeken daarvoor van deze Kamer.⁴ De leden van de fracties van GroenLinks en het CDA lichten dit toe met de volgende vragen en opmerkingen.

Genoemde fracties merken op dat ten aanzien van de bouwkwaliteit in de aanbestedingsbrief bij het jaarverslag wordt gesteld dat de Wkb werkt. Echter, ook is het zo dat juist de gemeenten in het verleden bij de uitoefening van hun taken fouten uit ontwerpen haalden en tijdens de controles op de bouw konden bijstuurden of ingrijpen. Hebben de kwaliteitsborgers die rol dus niet vervuld? De stelling inhoudende dat de bouwkwaliteit nu is verbeterd, is volgens genoemde leden dan ook niet onderbouwd. Want waarop is deze conclusie gebaseerd? Er zijn geen cijfers van de bouwkwaliteit onder gemeentelijk toezicht oftewel: zonder de Wkb. En langs welke lat wordt dan gemeten? Dat er fouten worden geconstateerd tijdens de uitvoering? Gemeenten keken voorheen aan de voorkant al naar de ontwerpen en zorgden er zo voor dat de basis voor de uitvoering in ieder geval voldeed, namelijk met het verlenen van een vergunning. Die toets is nu geheel vervallen en komt pas aan het einde van het bouwtraject terug, maar is dat een verbetering? De bouw is immers dan al gereed. De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en het CDA wijzen er wederom op dat er nooit een nulmeting is uitgevoerd naar de bouwkwaliteit vóór de invoering van de Wkb. Ook wordt (weer) voorbijgegaan aan het gegeven dat degene die er echt over gaat – het bevoegd gezag – over een slechte informatiepositie beschikt. Het bevoegd gezag wordt pas op de hoogte gesteld als het al te laat is en dan kan er pas gehandhaafd worden. Het enkel constateren van een bouwfout wil niet zeggen dat de bouwfout wordt gecorrigeerd.

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en het CDA vragen de regering over de instrumenten van kwaliteitsborging wat de toegevoegde waarde is van veel verschillende instrumenten van kwaliteitsborging. Op welke wijze zorgen die verschillende instrumenten voor een bouwwerk dat aan de bouwregelgeving voldoet? Dat er is bijgestuurd als dat nodig was en dat het instrument niet alleen maar leidt tot wat er is geconstateerd en wellicht de verklaring van de borger niet kan worden afgegeven? In vrijwel alle gevallen moet de verklaring toch kunnen worden afgegeven als de instrumenten sturen op voldoen aan bouwregelgeving? Waarom is in circa honderd gevallen geen goedkeurende verklaring gegeven, als gevolg waarvan de gemeente alsnog al het werk moet overdoen? Deelt de regering de opvatting van genoemde leden dat dit een relatief groot aandeel is van de eerste projecten?

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en het CDA begrijpen dat er steeds minder kwaliteitsborgers zijn door een sterke concentratie bij de goedkoopste aanbieders. Dit past ook logischerwijze bij concurrentie. Kan de regering aangeven op welke wijze deze markt inmiddels van het begin tot nu toe is ontwikkeld? Winnen inderdaad alleen de aanbieders met de goedkoopste offerte? Is daarbij ook sprake van regionale concentratie van aanbieders?

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en het CDA vragen de regering of bij het voorgaande past dat er voldoende uren worden gestoken in schouw op de bouwplaats of gaat steeds meer via

⁴ Zie bijvoorbeeld [Toezegging Proefprojecten \(34.453\) \(T02736\)](#).



datum 7 april 2026

ons kenmerk 180495

blad 3

informatie en foto's van de aannemer, zoals deze leden horen? Holt dit door lage tarieven niet de kwaliteit van het toezicht en het vakmanschap uit? Dit nog los van het prijsverschil tussen de instrumenten en wat je ervoor krijgt en de onafhankelijkheid van instrumenten, borgers en bouwende partijen. Hoe goedkoper het instrument, des te meer wordt het gebruikt, maar wat krijg je ervoor? Voorts vragen genoemde leden de regering waarom een erkende kwaliteitsverklaring (EKV) de kwaliteitsborging niet overbodig maakt. In het programma STOER (Schrappen Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regelgeving) is een voornemen opgenomen tot afschaffen van de bouwmeldingsplicht bij typegoedkeuring met een EKV. Hoe reageert de regering op dit onderdeel van het programma STOER? Welke regelgeving is overbodig?

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en het CDA zien op pagina 10 van het jaarverslag onderaan twee diagrammen. Deze leden vragen de regering hoe het diagram er voorafgaand aan de Wkb had uitgezien, toen veel gemeenten zorgden voor hogere bouwkwiteit door risicogericht te werk te gaan, waardoor meer dan thans aan de bouwregelgeving is voldaan.

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en het CDA wijzen erop dat de Afdeling advisering van de Raad van State in haar advies van 16 maart 2026 bij ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit bouwwerken leefomgeving en het Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken zeer kritisch was over het nog in te voeren maatwerkvoorschrift, waarmee gemeenten af kunnen wijken als er niet een complete verklaring van de borger komt.⁵ Desalniettemin is het een onvermijdelijk sluitstuk van de Wkb geworden. Is er al een goede onafhankelijke toetsing van het systeem? Zo ja, kan de regering deze aan de Kamer sturen?

Tot slot vragen genoemde leden om een reactie van de regering op het advies uitgebracht door de Raad van Advies van de TloKB van december 2025 over hoe het EKV-stelsel het stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen (KB-stelsel) kan versterken waarnaar op pagina 38 van het jaarverslag wordt verwezen. Wat betekent dit voor de uitvoerbaarheid van het beleid?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

De leden van de fractie van de **BBB** richten zich in hun vragen op de praktische uitvoerbaarheid, het versnellen en versimpelen van procedures alsmede het beperken van risico's van het nieuwe stelsel. Deze leden hebben daarom de volgende vragen:

1. De leden van de fractie van de BBB constateren dat er blijkbaar geen 'sluitende informatieketen' is omdat het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) bouwmeldingen niet direct door meldt aan de TloKB, hetgeen uiterst gevoelig is voor fouten en zelfs fraude. Wat doet de regering om dit probleem op te lossen?
2. De leden van de fractie van de BBB lezen op pagina 17 van het jaarverslag dat installateurs voor het werken aan gasverbrandingsinstallaties en cv-ketels nu een complex CO-VRIJ-certificaat moeten hebben. Deze leden zien echter grote verschillen in de manier waarop gecertificeerde instellingen hierop handhaven en sancties uitdelen. Wat betekent dit voor de

⁵ Raadpleegbaar via: [Advies 16 maart 2026 Afdeling advisering RvS](#).



datum 7 april 2026

ons kenmerk 180495

blad 4

- installateurs en welke maatregelen kan de regering nemen om dergelijke verschillen te voorkomen?
3. De regering geeft aan de meldingsplicht af te willen schaffen voor prefab en industriële woningbouw met een erkende kwaliteitsverklaring (EKV) om sneller huizen te bouwen en de TloKB wil de meldingsplicht in stand houden. Op welke wijze gaat de regering hiermee om? Graag ontvangen de leden van de fractie van de BBB hierop een toelichting van de regering.
 4. De leden van de fractie van de BBB lezen op pagina 11 van het jaarverslag dat in honderd projecten het niet kwam tot een verklaring van gerechtvaardigd vertrouwen in de bouwkwaliteit, waarna de gemeente alsnog maatwerk moest toepassen om te bepalen of de burger in zijn eigen huis mocht wonen. Welk risico loopt de gemeente respectievelijk de inwoner hierbij? Wat gaat de regering doen om dit aantal gevallen naar beneden te brengen? Graag ontvangen deze leden hierop een toelichting van de regering.
 5. De leden van de fractie van de BBB merken op dat de hybride warmtepomp in opmars is als gevolg van klimaatmaatregelen. De TloKB trekt nu zélf op pagina 18 van het jaarverslag aan de noodrem omdat de specifieke veiligheidsrisico's en koolmonoxidegevaaren van deze systemen niet afdoende zijn onderzocht. Wat gaat de regering doen om de veiligheid van de eindgebruikers te garanderen?
 6. De TloKB lobbyt openlijk bij uw ministerie om haar eigen takenpakket nóg verder uit te breiden met publiek toezicht op de energieprestatie van gebouwen (EPG-stelsel) en eist hiervoor nieuwe wetgeving. Hoe staat de regering hiertegenover? Graag ontvangen de leden van de fractie van de BBB hierop een toelichting.

De vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat / Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

R. Lievense

Voorzitter van de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat / Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening